

BESZÁMOLÓ

a XXII. erdélyi Kossuth-szónokversenyről

2023. november 23 – 25. között a Pro Schola Kulturális-Nevelési Egyesület és a Bod Péter Tanítóképző az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetségével együtt megszerveztük a **XXII. Erdélyi Kossuth-szónokverseny rendezvénysorozatát**, melyet a Vigadó Művelődési Központ Dísztermében, valamint iskolánk könyvtárában, a Nagy Béla Dokumentációs és Információs Központban bonyolítottunk le.

A versenyre már nov. 23-án, **csütörtökön** megérkeztek a zsűri tagjai, valamint néhány szónok, akik résztvettek a Tudástár *Orbán Imola A művészet gyógyító ereje* című előadásán.

A versenyen összesen 32 szónok, 11 kísérő tanár vett részt 4 megyéből (Kolozs, Maros, Hargita és Kovászna), valamint 10 iskolából (kolozsvári Református Kollégium, segesvári Mircea Eliade Főgimnázium, gyergyószentmiklósi Salamon Ernő Gimnázium; székelyudvarhelyi Benedek Elek Tanítóképző, sepsiszentgyörgyi Református Kollégium; Baróti Zsabó Dávid Technológiai Líceum; kovásznai Körösi Csoma Sándor Iskolaközpont, kézdivásárhelyi Dr. Csiha Kálmán Református Kollégium; Nagy Mózes Főgimnázium; Bod Péter Tanítóképző). A XXII. erdélyi Kossuth-szónokverseny versenyszabályzatát, a felkészüléshez szükséges szakirodalmi listát, eddigi rögtönzött témákat közzétettük az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetsége honlapján, facebook-oldalán, valamint két alkalommal is a Magyar tanárok Levelezőlistáján. Az Ördög-Gyárfás Ágota reklámgrafikus által tervezett, a rendezvénysorozat programját is tartalmazó plakátokat kifüggesztettük nemcsak iskolánk, a Bod Péter Tanítóképző, hanem a Vigadó Művelődési Központ, valamint a szállás, a Sissy Vendégház hirdető tábláira. Összesen 100 résztvevője volt versenyünknek, ugyanis a meghívottakon kívül iskolánk, valamint más iskolák tanulói is jelen voltak. A bemondó szerepét Dr. Deák Ferenc, a Bod Péter Tanítóképző magyar szakos tanára vállalta.

Rendezvénysorozatunkat nov. 24-én, **pénteken Deák Magdolna**, a Bod Péter Tanítóképző igazgatója nyitotta meg. Részlet a beszédéből: *„Kétszáz évvel ezelőtt egy ifjú költő több mint tízezer szóban alkotta meg önmaga mítoszát, s lobbantotta fel a szabadság tüzeit. Még ma is melegítik a „balsors telében életünk.” Kétszáz évvel később, ime, Kolozsvár, Segesvár, Gyergyószentmiklós, Székelyudvarhely, Sepsiszentgyörgy, Barót, Kovászna és Kézdivásárhely 3 iskolája 31 szónokának szavai érkeztek meg hozzánk, 11 felkészítő tanáréval. Vajon hány szó hangzik el ma délelőtt? S hány fogja azok közül lánggra lobbantani az itt ülők szíveit, gondolatait, életét? Mindannyian várják, várjuk, mi Vének, szavaitok, kedves Fiatalok! A hétköznapokban talán mi beszélünk sokat, ki nem fogunk az intelmekből, tanácsokból, tanításokból. Azért is ünnep ez a mai nap, mert most mi hallgatunk titeket. 22 éve készítettünk arra, hogy keressetek és találjatok magatokban szavakat a világban való értelem megfogalmazására, s a bennetek levő sokszínű érzelem kifejezésére. Köszönöm, hogy elhoztátok nekünk. Kívánok mindenkinek szabad és bátor szókimondást! A hallgatóknak pedig nyitott füleket és szíveket a befogadásukra!”*

Köszöntő beszédet mondott még: dr. **Erdély Judit**, az Anyanyelvápolók Erdélyi Szövetségének elnöke, **Dr. Hubbes László Attila**, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Karának egyetemi docense, **dr. Váradi Izabella**, Országos Oktatáspolitikai és Értékelési Központ tanácsosa, majd dr. **Ambrus Ágnes**, nyugalmazott egyetemi adjunktus (BBTE), a zsűri elnöke.

Ezt követően *Petőfi 200* címmel, Petőfi Sándor verseiből összeállított dramatizált előadást adott elő a Bod Péter Tanítóképző drámaköre, felkészítő tanáruk dr. Deák Ferenc.

Előadásunkban a megszokott Petőfi-kép mögötti ellentmondásokat, feszültségeket és a fiatalok számára életközeli lírai ént léptettük előtérbe. Tudjuk, hogy minden kor a saját ízlését kéri számon elődjektől. Így Petőfi szövegeire is ráragadtak a két század alatt az értelmezési konvenciók. De mi van ha a mindentudó vátesz helyett az önismereti problémákkal, elfogadtatási nehézséggel küszködő szövegeket emeljük ki? Annyira mai tud lenni Petőfi, hogy szinte zavarbaejtő. A patetikus pózok helyett a hétköznapi élethelyzetbe helyeztük a kezdést: szereposztással már a nézőtéren X. osztályos szereplőink között ki tört a vita, ki is és milyen is volt Petőfi? Eötvös József érzékeltette, hogy idegen mintákhoz szokott ízléssel nem lehet értékelni. Illyés Gyula a népnemzeti szimbólumot üdvözli. Szerb Antal tudja, hogy Petőfi a szabadságszeretetből vallást teremtett. Szegedy-Maszák Mihálynak azért élesebb kritikája van a zsarnoki önteltségről. Esterházy-szöveggel pedig a nézők elé vonultunk, és vitattuk, hogy mi minden lenne ma Petőfi. A légtornász a legtalálhatóbb Petőfihez. Innen kezdődött az igazi Petőfi-műsorunk, az Ifjúság vers tetőpontjára építve (Trufasu Norbert versmondása). Érzékeljük, hogy Petőfi 1845-1846 között olyan mély vívódó önvallomásokat írt, hogy megteremtette József Attila érkezését. Fejér Bence a *Nem mondom el, hogy ki vagyok* verset énekhangok adta elő, és köréje csoportosuló diáktársak egy többszólamú dramatizált játékkal életképeket mutattak fel szerelemre és életszeretetre. A feszültségek levezetésében „*Mily édes az élet, / Mily szép a világ!*” válasz hangzott el kórusban. Petőfi verseinek pszichológiai olvasata és dramatizált feldolgozása a kamasz gyerekek igazságérzetével és szabadságvágyával találkozik. Az előadásban huszonöt gyerek szerepelt.

A megnyitó műsor után a verseny I. fordulójára került sor, melynek során az előre elkészített beszédek hangzottak el. Idén a verseny mottója, amellyel kapcsolatosan a véleményüknek adtak hangot a szónokok, a 200 éve született Petőfi Sándortól származott: : „*S a szív nem rossz tanácsadó,/ Higgyétek el./ Az észnél gyakran messzebb lát/ Sejtelmivel.*” Az értékelő bizottság tagjai – **dr. Ambrus Ágnes**, a Babes-Bolyai Tudományegyetem Kézdivásárhelyi Tagozatának nyugalmazott egyetemi adjunktusa, a zsűri elnöke, **dr. Hubbes László Attila**, a Sapientia EMTE Csíkszeredai Karának egyetemi docense, **dr. Váradi Izabella**, Országos Oktatáspolitikai és Értékelési Központ tanácsosa – a következő szempontok szerint értékelték:

I. kötelező beszéd:

Szövegtudás. A beszéd szerkezeti felépítése (pl. megszólítás, tétel, érvek, ellenérvek, jó példa, találó idézet, befejezés: összefoglalás) 20 pont	Stílus: kérdések, felkiáltások, hasonlat, metafora, világos mondatszerkesztés 10 pont	Beszédtechnikai szempontok: jó hangsúlyozás, hangerő(váltás), mimika, találó gesztusok, szemkontaktus, szünet stb. 10 pont

II. rögtönzött beszéd:

A téma eredeti megközelítése (ötletesség, közhelyek kerülése), a témához igazodó hangnem (személyesség /tárgyilagosság, humor stb.	Szabad előadásmód, a beszéd szerkezeti felépítése (pl. megszólítás, tétel, jó példa, találó idézet, befejezés: összefoglalás, logikus	Meggyőző érvelés: jó bizonyítás (jó érvek), cáfolat (jó ellenérvek) 10 pont	Stílus: kérdések, felkiáltások, hasonlat, metafora, világos mondatszerkesztés, nyelvhelyesség	Jó hangsúlyozás (pl. kérdések), hangerő(váltás), mimika, találó gesztusok, szemkontaktus, szünet stb. 10 pont

10 pont	gondolatmenet) 20 pont		10 pont	

A szónokverseny II. fordulójára, a rögtönzött beszédekre délután, 16 órától került sor a Bod Péter Tanítóképző könyvtárában, a Nagy Béla Dokumentációs és Információs Központban.

Rendhagyó módon a versenyt dr. habil. T Szabó Levente, a Babeş–Bolyai Tudományegyetem professzora *Korai médiasztárok a magyar kulturális piacon: Petőfi, Jókai* című előadása kezdte.

A szabályzatnak megfelelően a zsűri egyik tagja, dr. Ambrus Ágnes hozta a beszédek témáit, melyek a következők voltak:

I. A tett harsányabb a szónál.

II. A mi tegnap jókor volt, ma késő; a mi tegnap elég, ma kevés. (Kossuth)

III. A csótány valójában olyan, mint a pillangó...csak rosszabb a PR-ja.

IV. A türelem rózsát terem. Egyebet nem. (Karinthy)

V. A szülők nevelése sok munkát igényel, de megéri a befektetett energiát. A gondosan nevelt szülő kevesebbet kibál, sokat mosolyog, és csak ritkán harap.

VI. Akinek nem inge, az ne vegye magára. De akinek inge, az végre öltözködjön fel.

Míg az értékelő bizottság döntött, az 5-ös teremben „Hallgass, zúgó szél, hadd beszéljek én...” Petőfi Erdélyben című – az MTVA–Duna Tv/Videopontes, 2023-ban készült dokumentumfilmet tekinthették meg a versenyzők (rendező: Maksay Ágnes, vezető operatőr és vágó: László Lóránd, szakértő és társforgatókönyvíró: T. Szabó Levente).

A záróünnepséget, eredményhirdetést 20 órakor a Nagy Béla Dokumentációs és Információs Központban szerveztük. A zsűri tagjai külön-külön értékelték a versenyt, azt követően kiosztották a díjakat.

I. díj: PÁLL KINCSŐ, Benedek Elek Tanítóképző, Székelyudvarhely (felkészítő tanár: Vass Ágnes)

II. díj: FERENC BETTINA, Benedek Elek Tanítóképző, Székelyudvarhely (felkészítő tanár: Ivácsy Zsuzsa)

III. díj: TÓKOS LILLA-ESZTER, Református Kollégium, Sepsiszentgyörgy (felkészítő tanár: Bede Erika)

I. dicséret: DARÓCZI BÍBORKA, Református Kollégium, Kolozsvár (felkészítő tanár: Halmágyi Katalin)

Az I-IV. helyezett továbbjutott az Eötvös-szónokverseny Kárpát-medencei fordulójára, Budapestre.

II. dicséret: BARABÁS PANNA-ROZÁLIA, Nagy Mózes Főgimnázium, Kézdivásárhely (felkészítő tanár: Nagy-Babos Edit)

KÜLÖNDÍJAK:

1. Borsos Miklós Alapítvány KÜLÖNDÍJA: VARGA TAMÁS, Református Kollégium, Sepsiszentgyörgy (felkészítő tanár: Bede Erika)

2. Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem Csíkszeredai Karának KÜLÖNDÍJA: MAJLÁT IVETT-REBEKA, Bod Péter Tanítóképző (felkészítő tanára dr. Deák Ferenc).

Szombati **kirándulásunkat Orbaiszék** kulturális örökségének felfedezésére szerveztük.

A napot a gelencei Árpád-kori Szent Imre templomban kezdtük. Előzetes ráhangolódásként középkori és reneszánsz stílusismereteinket vázoltuk fel, és a templomot mint egy művészettörténeti kódfejtést kerestük fel. Éles kontrasztban láttuk a románkor és a gótika

ellentétét, a reneszánsz kazettás menyezetet, a barokk oltárt és karzatot. Az ablakok eltérő nagysága és formai jegyei szintén kérdéseket indított el a fiatalok fele. Göthér Imre harangozó úr a Szent László freskót képregényként fejtette fel, és közben a templom hétszáz évét vázolta fel.

Zabolán a Csángómúzeumban a csángók identitáskérdését helyeztük előtérbe. Kutattuk, hogy a tárgyi kultúra milyen életformát idéz fel. Próbáltuk megérteni, hogy a csángók népművészete a középkori magyarság életének hű bizonyítéka, ami számos kölcsönelemet befogad. A tárgyak arról beszélnek, hogy a paraszti kultúrában az arányok és mértékek egy természettudatos életformát alakítottak ki. Pozsony Ferenc zabolai gyűjtését is áttekintettük, hiszen dédapáink még hasonló életkörülmények között éltek.

Kovásznán a város sajátosságai mellett a Gazdáné Olosz Ella textilművész kiállításának megtekintése volt a főcélunk. Konrát Rita vezetésével megismertük a faliszőnyegek egyszerre egyetemes és mégis székely motívumkincsét.

Az úton beszéltünk Kőrösi Csoma Sándor őshaza utáni elkötelezettségéről és nyelvészeti nagyságáról.

Zágonban a Mikes-kúriában a nagy emlékiró kultikus életterét kerestük fel. A kuruc szabadságharc kontextusában a Törökországi leveleket idéztük. A zágoni Mikes-tölgy alatt rodostói kulturális másság bemutatása mellett a szórakoztató epizódokat emeltük ki.

Kis Manyi színházi nagyságát képeken néztük végig. Szerencsénk volt, Nagy Anna zágoni életképeket idéző időszakos kiállítását megtekinthettük.

Fontosnak tartjuk, hogy kulturális identitásunkat, építsük és nemzeti értékeink tudatában legyünk.

A szállást a Sissy Vendégházban, az étkezést a Bujdosó bonyolítottuk le.

Sikerült az idén is megvalósítania a zsűrinek azt, hogy a szónokok elégedetten, a tisztességes elbírálás, s a tanulmányi tudatával hagyták el a versenyt.

A verseny anyagi támogatását, könyvadományát Kovászna Megyei Tanácsnak és Kézdivásárhely Muncípium Tanácsának köszönjük.

Köszönjük a csernátoni Haszmann Pál Múzeum könyvadományát, melyet a résztvevő szónokoknak osztottunk ki.

Köszönjük minden szülőnek a süteményadományt!

Kézdivásárhely,
2023. november 26.

Deák Magdolna,
igazgató,
programfelelős

Sajtóvisszhang:

<https://www.3szek.ro/load/cikk/162428/jutalom-a-dijazottaknak>